

บทที่ 1

บทนำ

ดาวเรือง (marigold) เป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจพืชหนึ่ง ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการประดับตกแต่งสถานที่ ตัดดอกปักแจกัน ใช้ในพิธีการหรือในโอกาสต่าง ๆ และนำมาใช้ประโยชน์ในวงการอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยสารแซนโทฟิลล์ (Xanthophyll) และสารลูทีน (Lutein) ที่สกัดได้จากกลีบดอก เมื่อนำมาผสมกับอาหารสัตว์ช่วยเพิ่มสีส้มให้กับสัตว์ เช่น ปลา กุ้ง มีสีส้มสวยงาม และที่สำคัญทำให้ไข่แดงของเป็ด ไก่ มีสีเข้มสวย เป็นที่ต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังนำดาวเรืองมาใช้ในอุตสาหกรรมสกัดสี เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง เครื่องสำอาง และส่วนผสมของสารไล่แมลง หรือสารกำจัดศัตรูพืช ดาวเรืองเป็นพืชที่ปลูกง่าย เติบโตเร็ว ทนต่อน้ำและปุ๋ยดี ใช้เวลาในการผลิตสั้น ให้ผลตอบแทนสูง ปลูกได้ตลอดปี และปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย (สมเพียร, 2536; สุรพล, มปป.)

การปลูกดาวเรืองในประเทศ เกษตรกรต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสมจากต่างประเทศมาปลูก เนื่องจากมีความสม่ำเสมอของสายพันธุ์ดีมาก ออกดอกพร้อมกัน ทำให้สะดวกต่อการเก็บเกี่ยว การคัดขนาดและบรรจุหีบห่อ เพราะมีขนาดและรูปร่างเหมือนกัน เกษตรกรหรือผู้ปลูกไม่สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ที่ 2 ที่เก็บจากต้นพันธุ์ที่ซื้อมาได้ เนื่องจากพันธุ์ที่ปลูกเป็นการค้าส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่เพศผู้เป็นหมันหรือถ้าสามารถเก็บเมล็ดได้ ลูกที่ได้จากการเก็บเมล็ดเองนั้นมีการกระจายตัวของลักษณะต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้ปริมาณผลผลิตลดลงจากลูกผสมชั่วที่ 1 ถึง 20% การผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมภายในประเทศมีศักยภาพค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่ทำกันในภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ (วรรณภา และอภิญา, 2548) จึงทำให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีปริมาณการใช้ เมล็ดพันธุ์ดาวเรืองประมาณ 80 – 100 ล้านเมล็ดต่อปี คิดเป็นมูลค่า 80 ล้านบาท การนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศจึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก (นิรนาม, 2551)

ดาวเรืองที่ปลูกในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ดอกที่ได้เป็นดอกที่มีเพศผู้เป็นหมัน แสดงให้เห็นถึง พันธุกรรมของเพศผู้เป็นหมันที่มีอยู่ในดาวเรืองสายพันธุ์การค้าแล้ว จึงมีแนวคิดในการนำสายพันธุ์ ที่มีความคงตัวทางพันธุกรรมสูง ที่ได้มาจากการคัดสายพันธุ์ของศูนย์บริการการขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ ฝรั่งบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาใช้เป็นกลุ่มผสมพันธุ์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะการถ่ายทอดเพศผู้ เป็นหมันในดาวเรือง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมต่อไปในอนาคต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved